

Ny delägare och försäkringstagare

Åtvidabergs kommun har under året blivit delägare i Kommunassurans och är därmed vår 71:a delägare. Åtvidaberg har även valt att internupphandla sin kommunförsäkring och blir försäkringstagare från och med 1 januari 2022.

Inför lucia-, jul- och nyårsfiranden

Kommunassurans rekommenderar att batteridrivna ljus används i kommunala verksamheter. Om levande ljus används är det bra att känna till säkerhetsföreskriften som finns i försäkringsvillkoren. (se nedan) Säkerställ även att brandsläckare finns i närheten och att de fungerar.

1.9.2.12 Levande ljus

Levande ljus får aldrig lämnas i lokal utan uppsikt. Utan uppsikt menas i detta sammanhang att minst en person ska ha fysisk närvaro i rum/lokal där levande ljus brinner. Vid användande av levande ljus ska ljusen placeras på säkert avstånd från gardiner och annat brännbart. Använd brandsäkra och stabila ljusstakar.

Årets tema

Kommunassurans tema för 2021 avslutas med **Regelverk i fokus del 3** nedan.

och Gott Nytt År

önskar

*Anders, Per-Olof, Cecilia,
Erika, Brittmarie och Christer*

REGELVERK I FOKUS - DEL 3 AV 3

I årets artikelserie lyfter vi fram några av de viktigaste regelverken att känna till när det kommer till förebyggande brandskydd i kommunala verksamheter. De tidigare artiklarna har handlat om plan- och bygglagen (PBL) och lagen om skydd mot olyckor (LSO). I denna sista artikel i serien ska vi stifta bekantskap med lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE). Brandfarliga varor som hanteras eller lagras på fel sätt utgör en ökad risk för brand och explosion. Det är därför viktig att veta om ni har något sådant i er verksamhet och att det då hanteras i enlighet med LBE.

Det grundläggande syftet med LBE är att: hindra, förebygga och begränsa olyckor och skador på liv, hälsa, miljö och egendom som kan uppkomma genom brand eller explosion orsakad av brandfarliga eller explosiva varor.

Brandfarliga varor är ämnen som i jämförelse med vanligt brännbart material så som papper, trä eller plast är lättare att antända. För vissa ämnen räcker det med en gnista eller statisk elektricitet. Vid en antändning avger ämnena mycket värme och kan resultera i intensiva bränder. Exempel på brandfarliga varor är vätskor som bensen, diesel och etanol samt gaser som gasol och acetylen. Även innehållet i vissa sprejburkar (aerosoler) är brandfarliga. Explosiva varor är till exempel fyrverkerier och ammunition men eftersom hantering av detta inte hör till vanligheterna i kommunala verksamheter så fokuserar vi på brandfarliga varor i denna artikel och vilka krav som är bra att känna till för hanteringen av det.

KRAV PÅ AKTSAMHET

Har ni brandfarliga varor är något av det viktigaste att leva upp till det så kallade akksamhetskravet i LBE. Akksamhetskravet säger att man måste vidta de försiktighetsmått som behövs för att hindra, förebygga och begränsa olyckor som kan uppkomma genom

brand eller explosion orsakad av varorna. Oavsett vilken mängd och vilken sorts brandfarliga varor man har, ska man leva upp till detta. De försiktighetsmått som man i praktiken måste vidta varierar dock utifrån vilka brandfarliga varor man hanterat och i vilka mängder. Hur vet ni då vad det är för försiktighetsmått ni måste vidta? Jo, som komplement till lagen finns det olika föreskrifter. Genom att tillse att de föreskriftskrav som är aktuella för de brandfarliga varor man hanterat uppfylls kommer man en bra bit på vägen. I rutan nedan sammanfattar vi de föreskrifter som är mest relevanta utifrån den hantering som kan förekomma i kommunala verksamheter.

MSBFS 2020:1

- hantering av brandfarliga gaser och brandfarliga aerosoler

SÄIFS 2000:2

- hantering av brandfarliga vätskor

SRVFS 2004:7

- explosionsfarlig miljö vid hantering av brandfarliga gaser och vätskor

MSBFS 2013:3

- tillstånd till hantering av brandfarliga gaser och vätskor

BEHÖVER VI TILLSTÅND?

Som ni ser ovan finns det en föreskrift som handlar om när man behöver tillstånd för sin hantering. Hanterar ni någon sorts brandfarlig vara är det viktigt att utifrån denna ta reda på om ni behöver tillstånd för er hantering.

Behovet av tillstånd beror på vilka mängder som hanteras och i vilken verksamhet det hanteras i. Brandfarliga varor i kommunala verksamheter tillhör yrkesmässig hantering eftersom den kategorin innefattar allt som inte är privat hantering. Kategorin har två undergrupper; publik verksamhet eller icke publik verksamhet. De flesta kommunala verksamheter klassas som publik verksamhet och hit hör exempelvis skolor, vårdinrättningar, och lokaler för fritidsaktiviteter.

Om ni hanterar brandfarlig gas inomhus behöver ni förmodligen tillstånd, eftersom gränsen för när tillstånd krävs endast är 2 liter.

Vet ni med er att ni hanterar brandfarliga varor men inte har något tillstånd så börja med att göra en inventering av vad ni har och i vilka mängder. Kontrollera sedan i föreskriften eller dess tillhörande handbok om ni behöver tillstånd. Båda dessa finns på MSB's hemsida. Kommer ni fram till att ni behöver tillstånd söker ni i så fall det hos kommunen ni tillhör, i de allra flesta fallen hos räddningstjänsten.

Att undersöka!

1) Hanterar vi brandfarliga varor?

- Om ja: vilka sorter och mängder har vi?

2) Behöver vi tillstånd?

- Kontrollera i MSBFS 2013:3 eller i dess handbok.

BEHÖVER NI TILLSTÅND BEHÖVER NI EN RISKUTREDNING...

Kommer ni fram till att ni har tillståndspliktiga mängder behöver ni enligt LBE upprätta en riskutredning. I riskutredningen ska det framgå vilka risker för olyckor som hanteringen är förknippad med och vad konsekvenserna av olyckorna kan bli samt hur man arbetar för att minska riskerna. Ett tydligt sätt att beskriva hur riskerna hanteras är att precisera vilka föreskriftskrav som gäller för hanteringen och redogöra hur verksamheten ser till att dessa uppfylls.

...OCH FÖRESTÅNDARE

Föreståndarens främsta uppgift är att verka för att aktsamhetskravet och föreskriftskrav som är aktuella för hanteringen uppfylls. Bland annat bör föreståndaren regelbundet (till exempel månadsvis eller kvartalsvis) göra egenkontroller av hanteringen för att checka av så att hanteringen följer det som står i riskutredningen. Föreståndaren bör också se till att det finns rutiner som beskriver hur de brandfarliga varorna ska hanteras. Det kan också vara föreståndarens uppgift att hålla koll på när det är dags att ansöka om ett förnyat tillstånd, eftersom alla tillstånd för hantering av brandfarliga vara är tidsbegränsade.

Att vara föreståndare är en ansvarsfull uppgift och det krävs att den eller de personerna om utses får utbildning i vad rollen innebär. Det behöver också finnas en delegering från chef där det tydligt framgår vad man som föreståndare ansvarar för. Föreståndarna ska även anmälas till räddningstjänsten och i samband med det vill räddningstjänsten få intygat att den eller de som utsetts har genomgått utbildning och har fått en tydlig delegering.

TIPS OCH TRIX!

Om ni har brandfarliga varor i er verksamhet kommer avslutningsvis några goda råd på vägen:

1

Föreskrifter kan vara svåra att tolka och förstå sig på. För vissa områden har MSB tagit fram faktablad där de försöker uttrycka det som står i föreskrifterna i klartext. Till exempel finns det faktablad för hantering av gasol i skolor och vilken kompetens som krävs hos den eller de som utses till föreståndare. Det finns även en handbok om hantering av brandfarliga gaser och en handbok om tillstånd till hantering av brandfarliga varor. Alla dessa handlingar finns att hämta på MSB's hemsida.

2

Att säkerställa att hanteringen av brandfarlig vara följer LBE och aktuella föreskrifter är en del av verksamhetens SBA (systematiska brandskyddsarbete). Precis som för de andra aktiviteterna som ska genomföras inom ramen för verksamhetens SBA är det viktigt att skapa goda förutsättningar för systematik och ett effektivt arbetssätt. Risken är annars stor att arbetet med de brandfarliga varorna blir eftersatt, att nödvändiga kontroller missas och att verksamheten inte lever upp till kraven. Investera tid i att ta fram så bra underlag och arbetssätt som möjligt, det kommer ni ha igen i det löpande arbetet!

3

Tycker ni att det är för omfattande och komplext att ta fram alla erforderliga underlag på egen hand så ta hjälp av någon som är sakkunnig inom området! Det kan spara er både tid och energi i slutändan.

MSB Myndigheten för samhällsnytt och beredskap

Brandfarliga varor Gasol i skolor

Denna information riktar sig till dig som hanterar gasol inom en skolverksamhet, och visar hur du installerar och driver en gasolinstallation som uppfyller kraven i lag och föreskrifter. Mer information kan du även hitta i handboken Hantering av brandfarlig gas för yrkesmässig verksamhet som finns på msb.se.

Gasol är en brandfarlig gas, vilket innebär att den kan orsaka brand och explosion i blandning med luft. Risken för detta ökar om gasen läcker ut i den omgivande luften.

Om en brand uppstår i närheten av flaskor eller redskap med gasol finns också risk att effekterna av branden förvärras på grund av gasolen. När gasolen blir varm ökar trycket i flaskan eller ledningen, vilket kan leda till att gasolen läcker ut och antänds av branden. I vissa fall kan flaskan rivas, vilket kan leda till en explosion med mycket allvariga konsekvenser. Säkerhetsavstånd på gasolflaskan är till för att förebygga detta genom att släppa ut gasen om trycket i behållaren ökar.

I den vanligaste typen av gasolinstallation i skolor används gasolflaskor med reduceringsventil ansluten direkt på flaskan. Gasolen flödar till en gasolapparat via slang eller ledning. De volymer som anges i denna skrift avser flaskornas (geometrisk) sammantagna volym. Avsnitten nedan gäller för hantering av volymer upp till 1200 liter. En gasolflaska av storlek P11 har en volym på ca 26 liter, en P19 rymmer ca 45 liter. Observera att tillstånd enligt

lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor krävs redan vid hantering av mer än 2 liter inomhus. Läs mer om tillstånd på sidan 8.

Förvaring

Det är viktigt att gasolflaskor hanteras så att de är skyddade mot brand och så att obehöriga inte kan komma åt dem. Avsnittet ventilation är viktigt, så att ett mindre läckage kan vädras bort. Gasolflaskor ska alltid stå upp för att säkerhetsventilen ska fungera som avsett. Förvaringsrymman skyddas för att vara om ett gasolflaskor fräns, till exempel för räddningsinsatser vid en brand. I detta avsnitt redovisas vilka krav som ställs angående placering, ventilation, förvaring, avstämning och skyttning, samt hur kraven kan uppfyllas.

1. Kraven från MSB:s Föreskrifter (MSBFS 2022:1) om hantering av brandfarlig gas och explosiva varor i P 10, 6-14 §§.

www.msb.se | MSB1027 - december 2022 | Brandfarliga varor Gasol i skolor 1/10

MSB Myndigheten för samhällsnytt och beredskap

Brandfarlig vara Kompetens - Föreståndare

Denna information riktar sig främst till tillstånds- och tillsynsmyndigheter för LBE. Kan med fördel även användas av föreståndare och biträdande föreståndare för hantering av brandfarliga varor, samt av tillståndshavare för brandfarliga varor.

Lagen om brandfarliga och explosiva varor ställer krav på kompetens i 8 § enligt följande:

- Den som bedriver tillståndspliktig verksamhet enligt denna lag ska ha den kompetens eller utbildning till den kompetens som behövs med hänsyn till verksamhetens omfattning och varornas egenskaper.

För att kunna utföra sina uppgifter behöver en föreståndare ha kompetens om verksamheten och de varor som hanteras, vilket ofta kan vara en del i att uppfylla kravet. Ett sätt att få den kompetensen är att genomgå en föreståndarutbildning.

Det är viktigt att föreståndarens utbildning är anpassad till de brandfarliga varor som hanteras samt hanteringsomfattning. En utbildning som omfattar nedan angivna delar är vanligen tillräcklig.

Det är viktigt att även övrig personal i verksamheten har den kompetens som behövs för sina uppgifter så att brandfarlig vara hanteras på ett säkert sätt. Det är vanligen föreståndaren som ser till att personalen får utbildning om hanteringen av brandfarliga varor.

Det är viktigt att personal som arbetar med brandfarlig vara regelbundet får uppdaterande utbildning i hantering av brandfarlig vara.

Anläggning med brandfarlig vara i en eller flera lösa behållare.

Det är viktigt att föreståndaren har kunskaper och risker:

- de brandfarliga varornas egenskaper och risker
- de föreskrifter som gäller för hanteringen
- anläggningens uppbyggnad, funktion och drift
- hur instruktioner upprättas samt hur anläggningen drivs och underhålls enligt dem
- föreståndarens roll, ansvar och befogenheter.

Det är viktigt att föreståndaren:

- förstår vikten av säker hantering av den brandfarliga varan
- kan hitta, bedöma och förebygga risker
- förstår varför, när och hur ett explosions- och brandskyddsdokument med klassningsplaner upprättas och hålls aktuellt
- förstår hur anläggningen ska märkas och skyddas
- känner till hur en olycka eller incident/olyckstillbud rapporteras
- känner till var regler för hantering av brandfarliga varor finns.

Mars 2017 - MSB1008 Kompetens brandfarlig vara www.msb.se 1/21